

Elinkeino-, liikenne- ja
ympäristökeskus

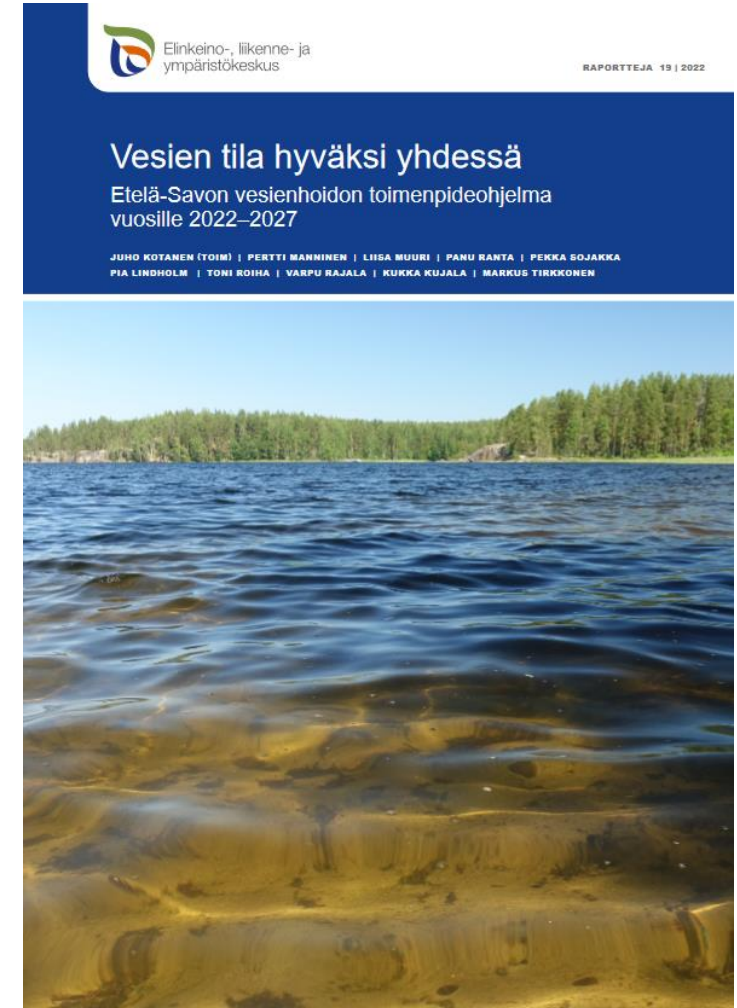
Puruveden vesienhoidon näkymiä lähivuosille

Puruvesi-seminaari 10.8.2022

Pekka Sojakka, Etelä-Savon ELY-keskus

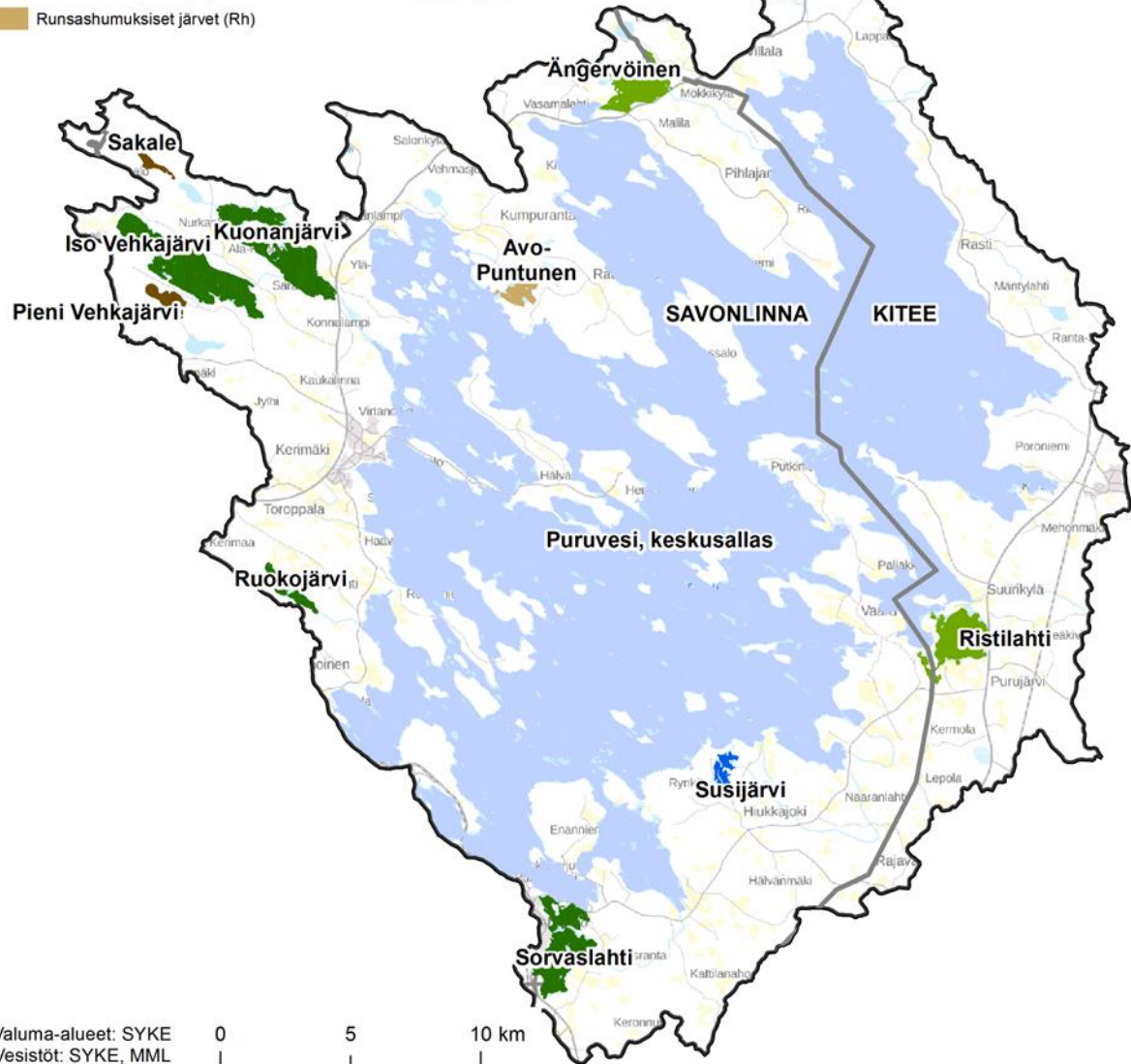
Vesienhoidon toimenpideohjelma

- Kolmannen vesienhoitokauden (2022–2027) toimenpideohjelmaan on koottu tiedot vesien tilasta sekä tarvittavista toimenpiteistä vesien tilan parantamiseksi ja ylläpitämiseksi Etelä-Savossa.
- Toimenpideohjelmassa tilan parantamistarpeet kohdistuvat niihin vesimuodostumaan, joissa tilatavoitetta ei ole saavutettu.
- Lisäksi toimenpiteitä tulee tehdä vesimuodostumissa, joissa tilatavoitteet on saavutettu, mutta tilan säilyminen on uhattuna ilman toimenpiteitä. Puruedellä kohteita on 4 kpl ja toimenpiteitä 9 kpl.
- Toimenpideohjelmassa on esitetty erityisesti maa- ja metsätaloutta koskevia vesiensuojelutoimia, joilla pyritään valuma-alueiden ra-vinne- ja kiintoainekuormituksen vähentämiseen.

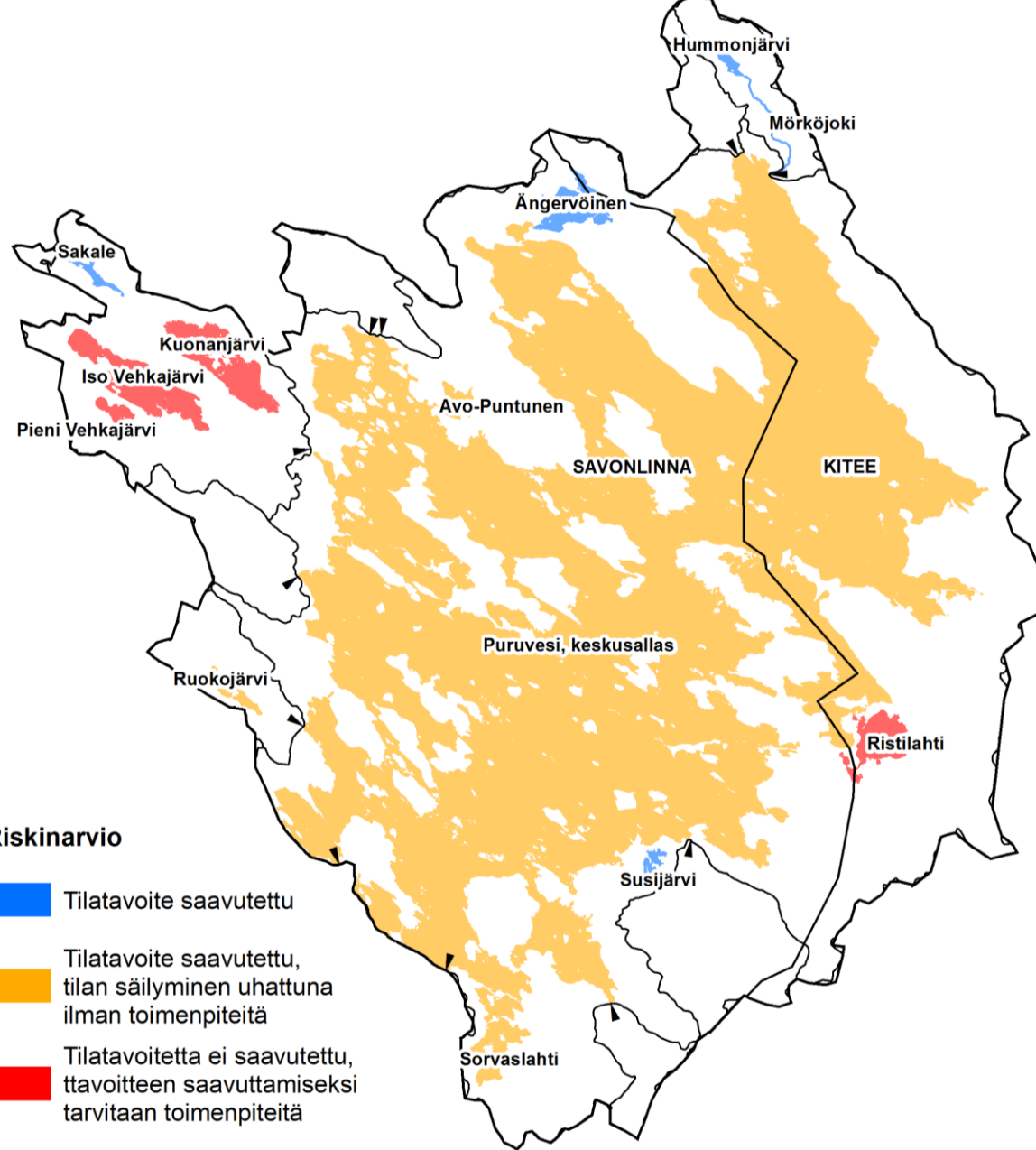
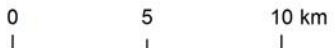

Järvityyppi 2019

Pienet ja keskikokoiset vähähumukiset järvet (Vh)	Matalat humusjärvet (Mh)
Matalat vähähumukiset järvet (MVh)	Hyvin lyhytviipymäiset järvet (Lv)
Suuret vähähumukiset järvet (SVh)	Runsasravinteiset järvet (Rr)
Pienet humusjärvet (Ph)	Runsaskalkkiset järvet (Rk)
Keskikokoiset humusjärvet (Kh)	Lammet
Suuret humusjärvet (Sh)	Tyyppiä ei voi määrittää
Runsashumukiset järvet (Rh)	

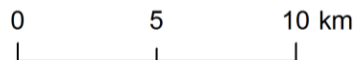

Valuma-alueet: SYKE
Vesistöt: SYKE, MML

Riskinarvio

- Tilatavoite saavutettu
- Tilatavoite saavutettu, tilan säilyminen uhattuna ilman toimenpiteitä
- Tilatavoitetta ei saavutettu, tavoitteen saavuttamiseksi tarvitaan toimenpiteitä

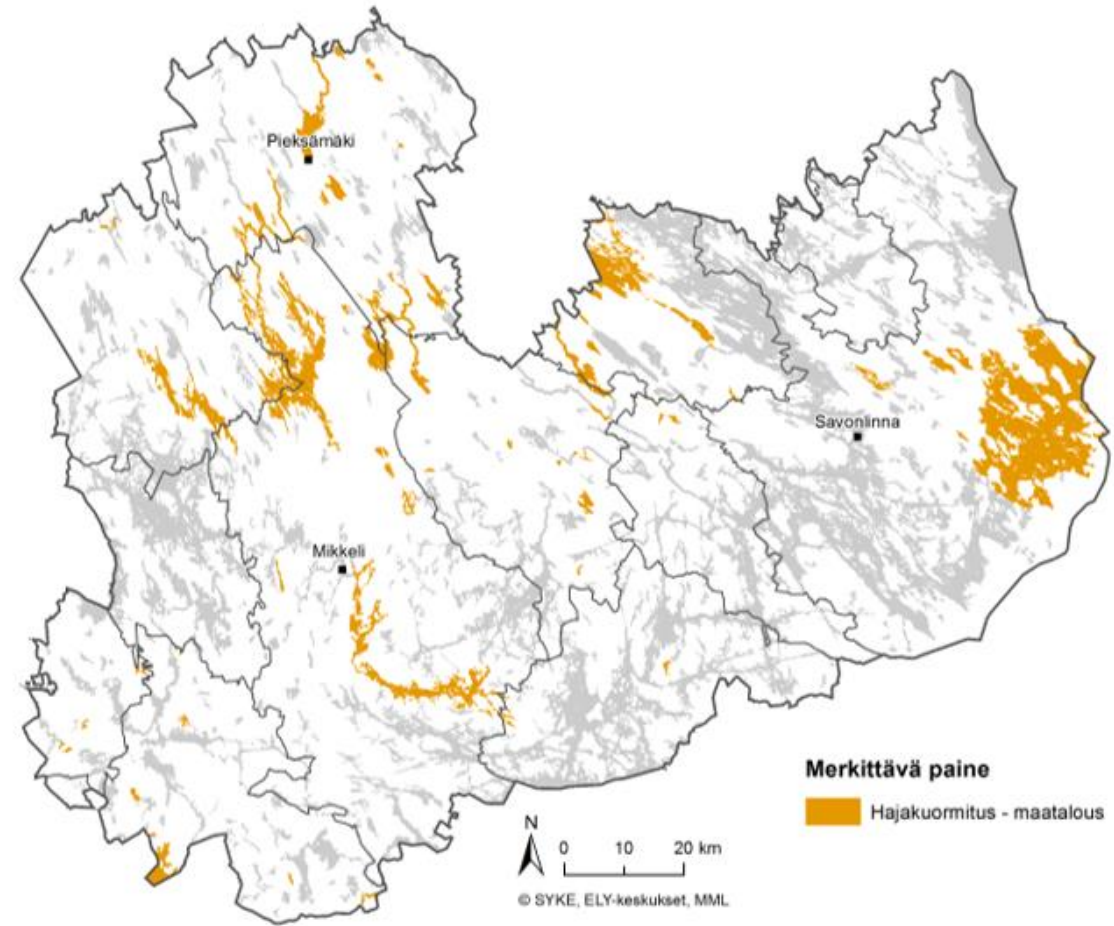
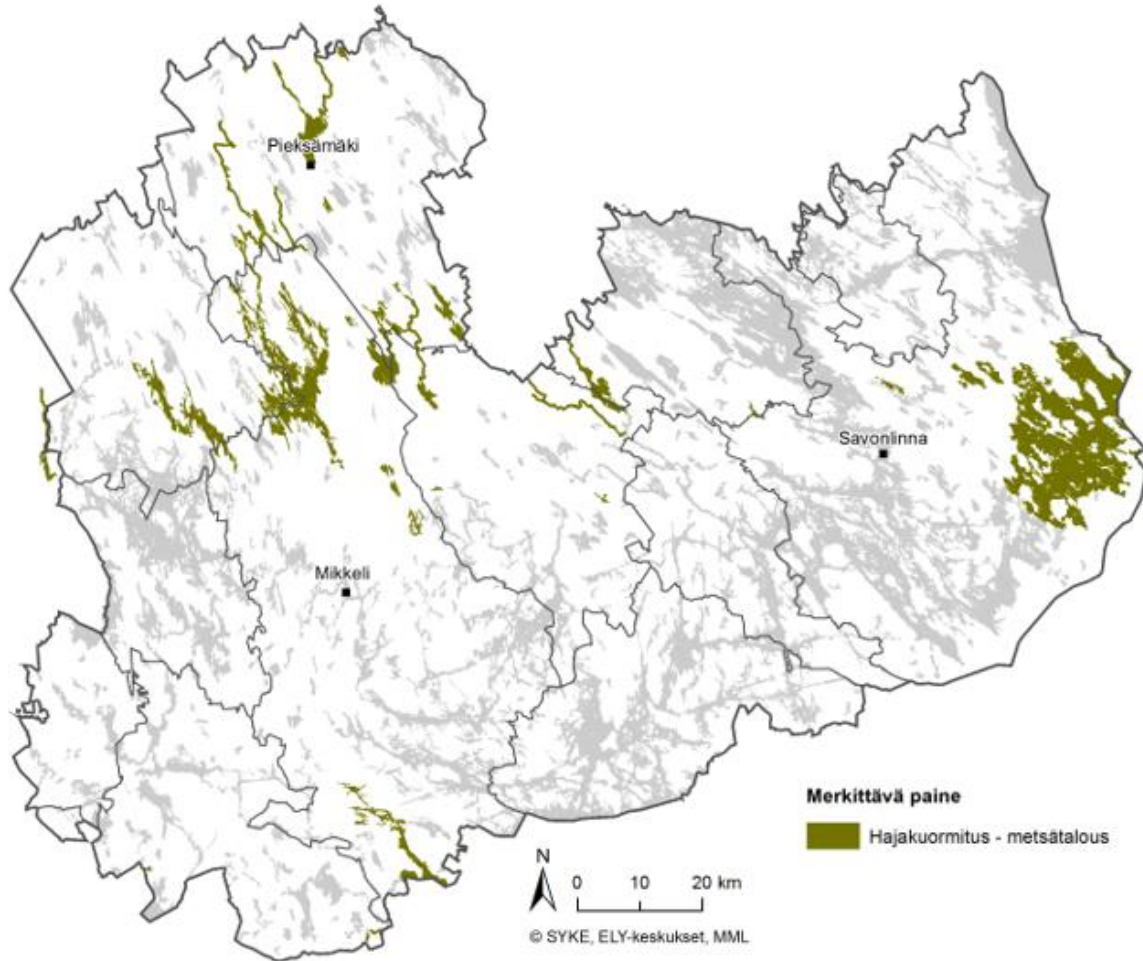
Valuma-alueet: SYKE
Vesimuodostumat: SYKE, MML
Hallinnolliset rajat: Maanmittauslaitos
Taustakartta: Maanmittauslaitos

Valuma-alue-toimenpiteet

- Puruveden alueelle esitetty monipuolisesti vesienhoitotoimenpiteitä koko suunnittelualueelle (Puruvesi-Pihlajavesi)
- Olisi hyvä edistää toteutusta erityisesti niissä muodostumissa, joissa hajakuormitus riskitekijänä
- Maatalous:
 - maatalouden ympäristökorvausjärjestelmän mukaiset toimenpiteet (peltolohkokohtaiset toimenpiteet)
 - ei-tuotannolliset investoinnit (mm. kosteikot)
 - tarvetta mm. Kuonanjärven sekä Jouhenjoen valuma-alueella sekä osalla Puruveden lähivaluma-alueita
- Metsätalous:
 - luonnonhoitohankkeet (Suomen metsäkeskus)

ELY ^A	VHA	Suunnittelualue	Painetyyppi	Yhdessä	Yksin	Toimenpiteitä	Kohdistuu	Kustannukset
ESA	VHA1	Puruvesi-Pihlajavesi	Pistekuormitus - yhdyskuntien jätevedet	1	0	4	1	4716009
ESA	VHA1	Puruvesi-Pihlajavesi	Pistekuormitus - kaatopaikat	1	0	0	0	0
ESA	VHA1	Puruvesi-Pihlajavesi	Hajakuormitus - maatalous	5	1	13	0	1160633
ESA	VHA1	Puruvesi-Pihlajavesi	Hajakuormitus - metsätalous	3	2	5	0	209821
ESA	VHA1	Puruvesi-Pihlajavesi	Hajakuormitus - haja- ja loma-asutuksen jätevedet	2	0	4	0	1275759
ESA	VHA1	Puruvesi-Pihlajavesi	Hajakuormitus - laskeuma	0	48	0	0	0
ESA	VHA1	Puruvesi-Pihlajavesi	Morfologinen muutos - muu	3	0	3	3	12664
ESA	VHA1	Puruvesi-Pihlajavesi	Este - vesivoima	0	2	1	2	10036
ESA	VHA1	Puruvesi-Pihlajavesi	Este - virkistyskäyttö	0	1	1	1	10036
ESA	VHA1	Puruvesi-Pihlajavesi	Este - muu	0	1	1	1	0
ESA	VHA1	Puruvesi-Pihlajavesi	Este - tuntematon syy tai käyttötarve poistunut	0	1	1	1	1090
ESA	VHA1	Puruvesi-Pihlajavesi	Sisäinen kuormitus tai muu rehevöityminen	7	2	10	9	20311

Merkittävät paineet: hajakuormitus

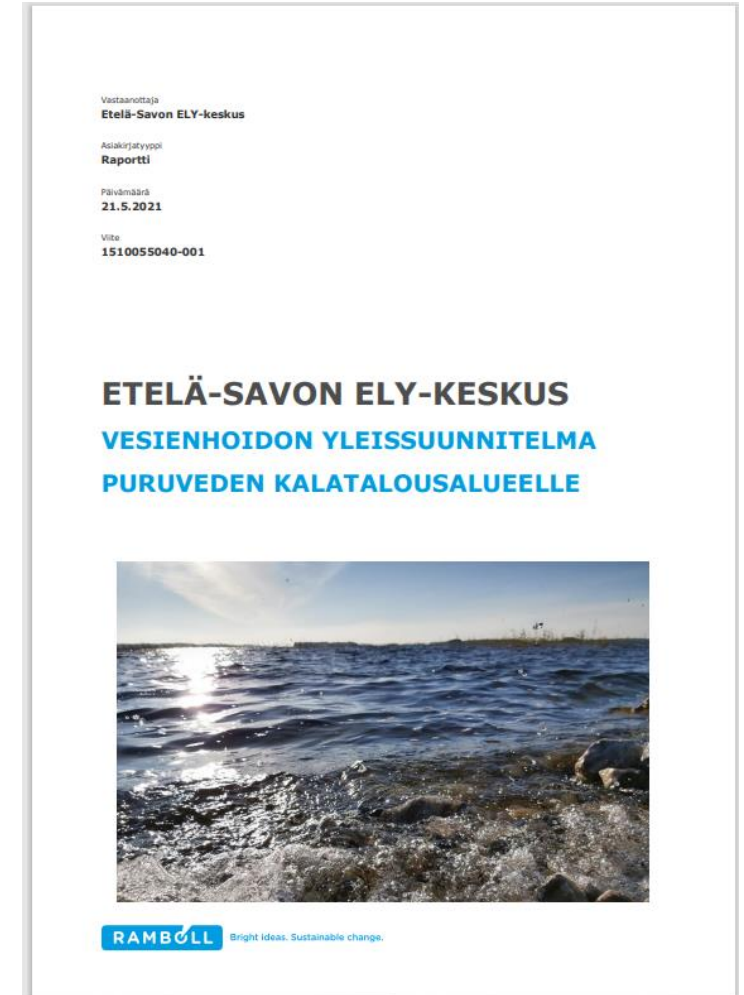
Etelä-Savon ELY-keskuksen vesienhoidon toimenpideohjelmassa esitetyt järvikunnostustoimenpiteet. esimerkit

Vesimuodostuma	Tunnus	Kunta	Toimenpide	Lisätieto (käynnissä olevat hankkeet)
Puruvesi, Sorvaslahti	04.181.1.001_002	Savonlinna	1	Niitto ja hoitokalastus
Ruokojärvi	04.182.1.001_001	Savonlinna	1	Järvi- ja valuma-aluekunnostuksia Lisäksi vesikasvien niitto ja hoitokalastus
Pieni Vehkajärvi	04.184.1.014_001	Savonlinna	1	Kuormitusselvitys ja kunnostussuunnittelu
Puruvesi, keskusallas	04.181.1.001_001	Savonlinna	2	Kerimäen Kirkkorannan ja lähiympäristön niitto soveltuvin osin
Kuonanjärvi	04.184.1.001_001	Savonlinna	2	Hoitokalastus Kuonanjärven kanssa yhteishankkeena keväisenä rysäpyyntinä
Iso Vehkajärvi	04.184.1.008_001	Savonlinna	2	Hoitokalastus Kuonanjärven kanssa yhteishankkeena keväisenä rysäpyyntinä

Vesienhoidon yleissuunnitelma Puruveden kalatalousalueella

- Puruveden hyväksi tehty pitkäjänteistä ja valtakunnallisesti erityislaatuista vesienhoitotyötä (alueelliset toimenpiteet, vesienhoito- ja ympäristönsuojeluhankkeet, EU-hankkeet, muut hankkeet)
 - Jatkotyölle hyvät edellytykset
 - Paikallinen aktiivisuus ja asiantuntemus
- Tunnistettu työryhmässä 83 toimenpidettä vesien tilan parantamiseksi sekä vesiensuojelun toteuttamiseksi (liite 1). ProPuruvesi ry:n täydennys 22 toimenpidettä (liite 2). Kappale 7.8.
- Suunnitelmaan tunnistettujen toimenpiteiden avulla halutaan turvata Puruveden erinomainen vedenlaatu ja säilyttää kalaston tila. Paikallisesti tilan parantaminen.
- Puruvedellä suunnitelman toimenpiteet painottuvat hajakuormituksen hallintaan, joita oli yli puolet kaikista tunnistetuista toimenpiteistä
- Keskeisenä nähtiin myös tarve vesiensuojelun toiminnan tiivistämiseen, koordinaatioon sekä vesienhoitotyön pysyvyyden turvaamiseen

- Puruveden alueella tunnistettiin myös vesien tilaan ja toimenpiteiden vaikuttavuuden seurantaan liittyviä tarpeita.
 - Seurantaohjelman laatiminen (osin yhteistyönä)
 - Seurantamenetelmien kehittäminen ja seurantatiedon esittäminen (raportointi)
- Tärkeimmäksi toimenpiteeksi tunnistettiin esiselvitys yhteistyöorganisaation toteutusmallista, jonka pohjalta on mahdollista päättää mahdollisen organisaation perustamisesta. Tavoitteita edistävä toimenpide.
- Toimenpiteiden toteutuksen laskennallinen kustannusarvio 1,8 – 2 milj. €.
- Toimenpiteille pyrittiin tunnistamaan edistämisen kannalta keskeisiä tahoja.
- Yleissuunnitelma: [Puruveden kalatalousalue \(puruvesi.info\)](http://puruvesi.info)
- Tärkeää on päivittää toimenpiteiden toteutustilanne sekä tuoda esiin uusia kunnostus- ja hoitotarpeita

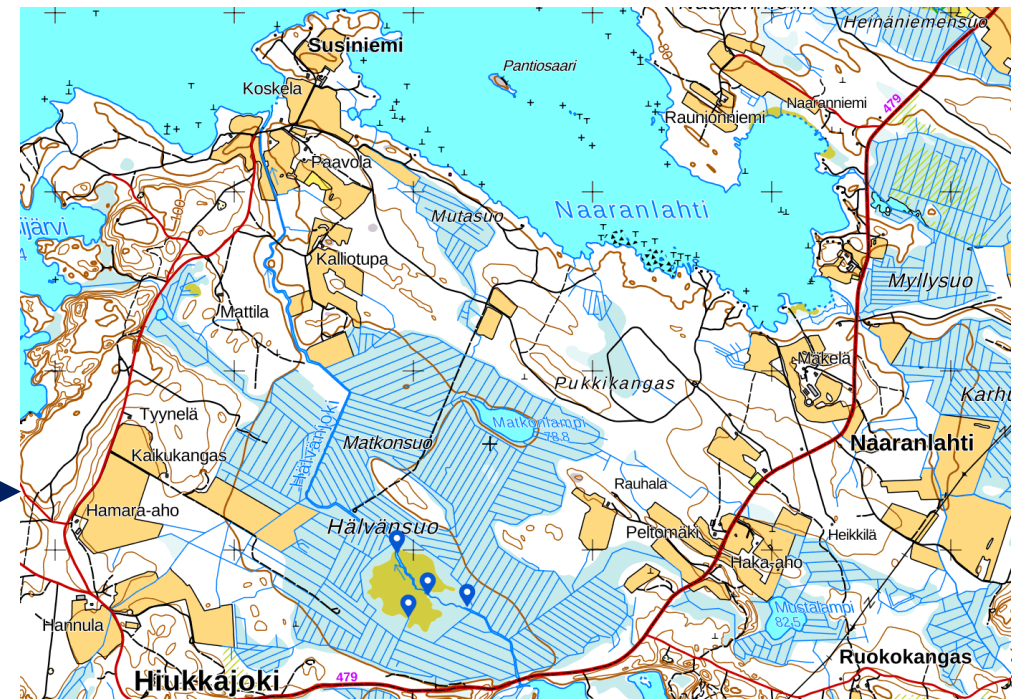
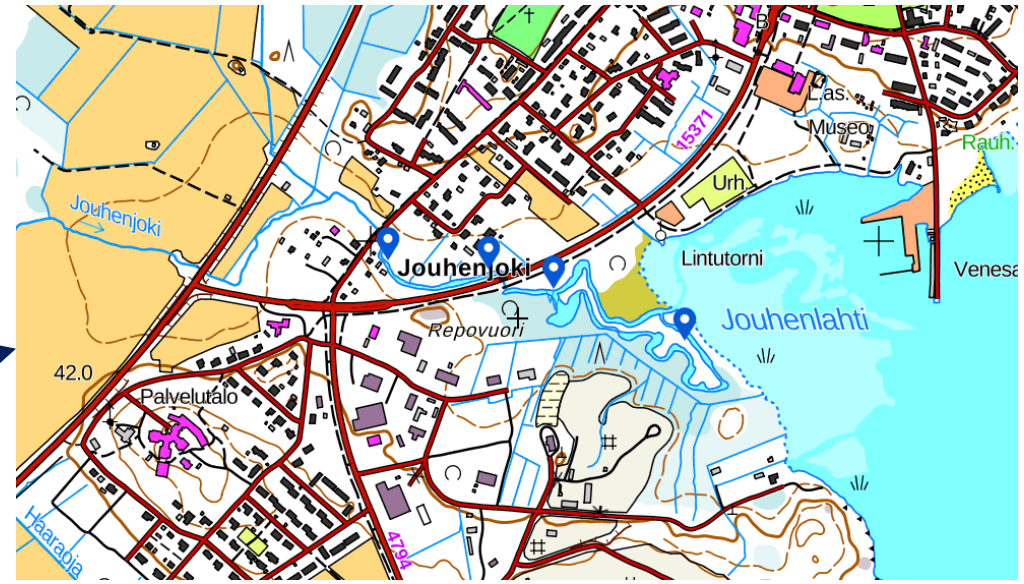
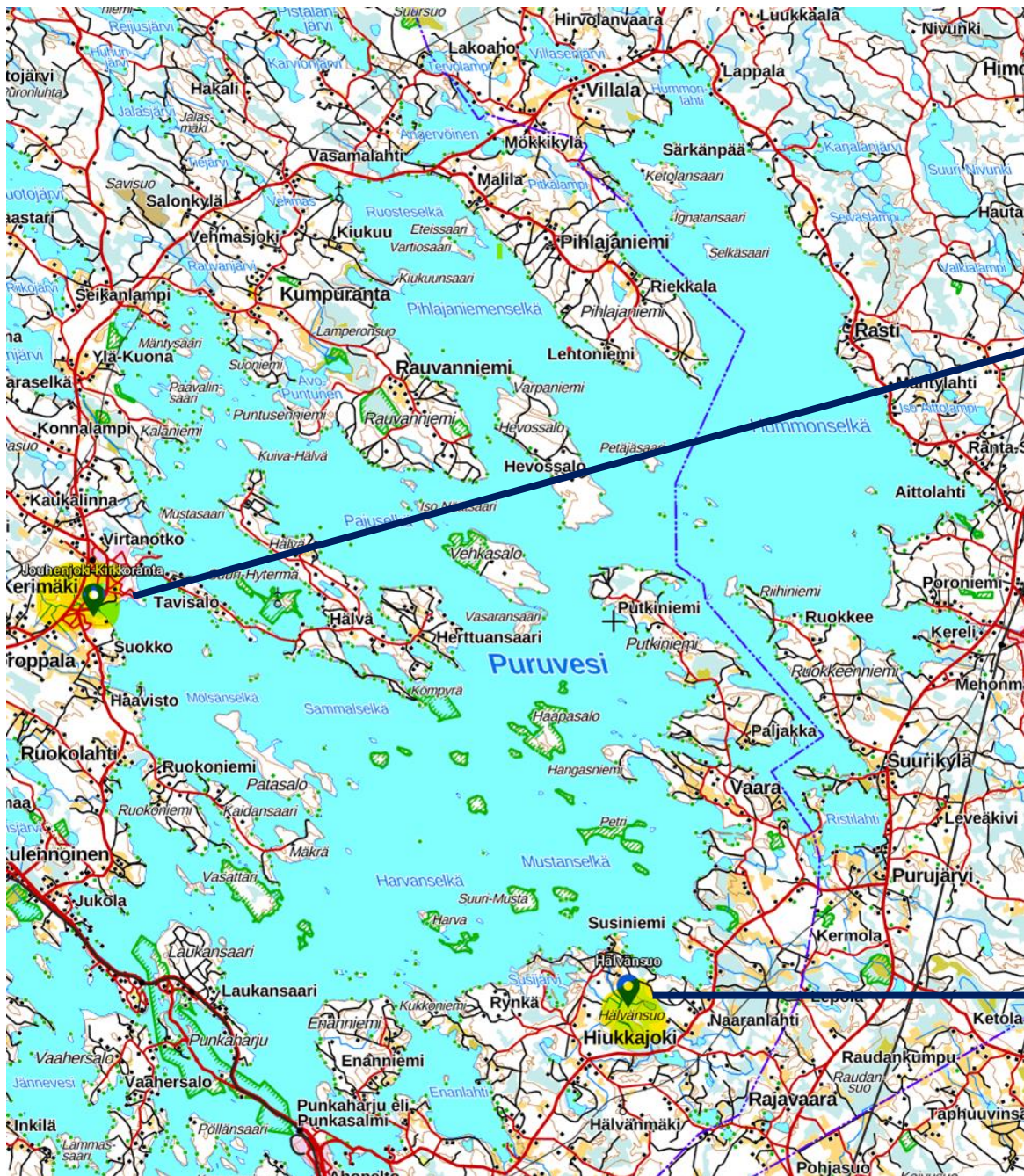
Puruveden vesienhoidon jatkohanke

'Norppasaariston vesien pilotointihanke, Puruveden vesien hoito' ja erityiset luontoarvot

- Puruvesi tunnetaan SMM -nimisuojan (suojattu maantieteellinen merkintä) saaneesta Puruveden muikustaan. Suomi esitti tammikuussa 2021 Unescon maailmanperintökomitealle Saimaan norppasaaristoja uudeksi luonnonperintökohteeksi Unescon maailmanperintöluetteloon. Suomen hakemus on edennyt hyvin ja tavoitteena on saada alue Maailmanperintöluetteloon luonnonperinnön alalla 2024.
- Kaavailtuun Unescon luonnonperintöalueeseen sisältyy myös Puruvesi Saimaannorpan itäisimpänä esiintymisalueena. Tämän kansallisesti arvokkaan vesistöhelmen suojelemiseksi ja Natura -luontoarvojen turvaamiseksi tarvitaan aktiivisia ponnisteluja vesienhoidon ja -kunnostuksen keinoin.
- Merkittävä huolenaihe on myös ilmastonmuutos, jonka vaikutukset Puruveden vesistössä muodostavat ympäristöolosuhteiden muuttuessa todellisen uhkatekijän vesistön moninaiskäytölle ja vesiluonnolle mm. arvokkaan Saimaan nieriän ja järvikutuisen Harjuksen esiintymiselle. Tarvitaan aktiivisia ponnisteluja ilmastonmuutoksen vaikutusten hillitsemiseksi ja Puruveden erinomaisen tilan säilyttämiseksi.
- Juuri päättyvässä oleva EU-Life hanke on tehnyt arvokasta ja näkyvää työtä vesiensuojelun ja -kunnostuksen saralla Puruvedellä nuhrautumisen pysäyttämiseksi ja nykytilan turvaamiseksi jopa parantamiseksi, mutta paljon on jäänyt tekemättä ottaen huomioon tämän Saimaan osa-altaan valuma-alueen laajuus.

Puruveden vesienhoidon jatkohanke

- Tavoitteena Erinomaisen ekologisen tilan säilyttäminen – vesiensuojelun ja vesienhoidon pilottihanke ns. 'näyteikkunahanke'
- Jatkoa Etelä-Savon ELY-keskuksen vesienhoidon kärkihankealueelle
- Freshabit Life IP hankkeen jatko jo toteutuneiden kohteiden laajentamiselle ja parantamiselle
 - Kerimäen Kirkkoranta ja Jouhenjoen valuma-alueen vesiensuojelurakenteet sekä osittain epäonnistuneen Jouhenjoen kosteikon kunnostustyöt.
 - Ala-Hälvän kosteikko- ja pintavalutuskenttien suunnittelu ja toteutus yhteistyössä Metsäkeskuksen kanssa. Osittainen vedenpinnan nosto ja mahdollinen AVI:n luvitus. Laaja KEMERA-suunnittelu ja toteutus aloitettu Metsäkeskuksen toimesta 2021-2022.
 - Kunnostustoimien seuranta ja vaikuttavuuden arviointi
 - Kunnostuskohteiden suunnittelun ja toteutuksen kilpailutus
 - Ohjausryhmä Etelä-Savon ELY-keskus, Metsäkeskus, Metsähallitus LP, Luke, Pro Puruvesi ry, Savonlinnan kaupunki, MTK ja Puruveden kalatalousalue (alustava)

enne- ja
kus

RAHOITUS

- Ympäristöministeriön Momentin 35.10.61(1) myöntö 120 000 € (3 vuotta)
- Myönnetään avustuksena vesienhoitohankkeen hakijalle
- Avustuksen osuus maksimissaan 75 % hankkeen kokonaiskustannuksista
 - 75 % tuki -> 160 000 € hanke ($160\,000\text{ €} / 75\% * 100 = 120\,000\text{ €}$)
 - Omarahoitusosuuteen voidaan laskea myös mahdollinen talkootyö
 - Hakijoina Savonlinnan kaupunki sekä Pro Puruvesi Ry
 - Hakemukset syksyllä 2022

Vesienhoidon avustukset ja muut hankkeet

- **Virtaa vesienhoitoon – vesistökuunnostuksen sekä maa- ja metsätalouden vesienhallinnan rahoitushaku. Haku alkaa 18.10.2022**
 - **Lisätietoja ESA-ELY ja POK-ELY**
- Puruveden alueella on Etelä-Savossa käynnissä 4 vesienhoidon hanketta edellisiltä kausilta
- Lisäksi vuoden 2022 YM:n vesienhoidon rahaa on käytettävissä teemalle VERKOSTOJEN VAHVISTAMINEN, johon on kaavailtu Puruveden vesienhoidon alueorganisaation perustamista (alueen keskeiset toimijat). Syksy 2022.
- Keskusteluja on käyty myös Puruvesi –säätien perustamisesta (suuret kirkkaat vesistöt). Toiminnan tehostaminen hankehakijaksi ja hankkeiden koordinointiin Puruveden alueella.
 - Ideointi, kuuleminen, esiselvitys, kilpailutus
- Osallistuminen muihin alueen tutkimus- ja kehittämishankkeisiin

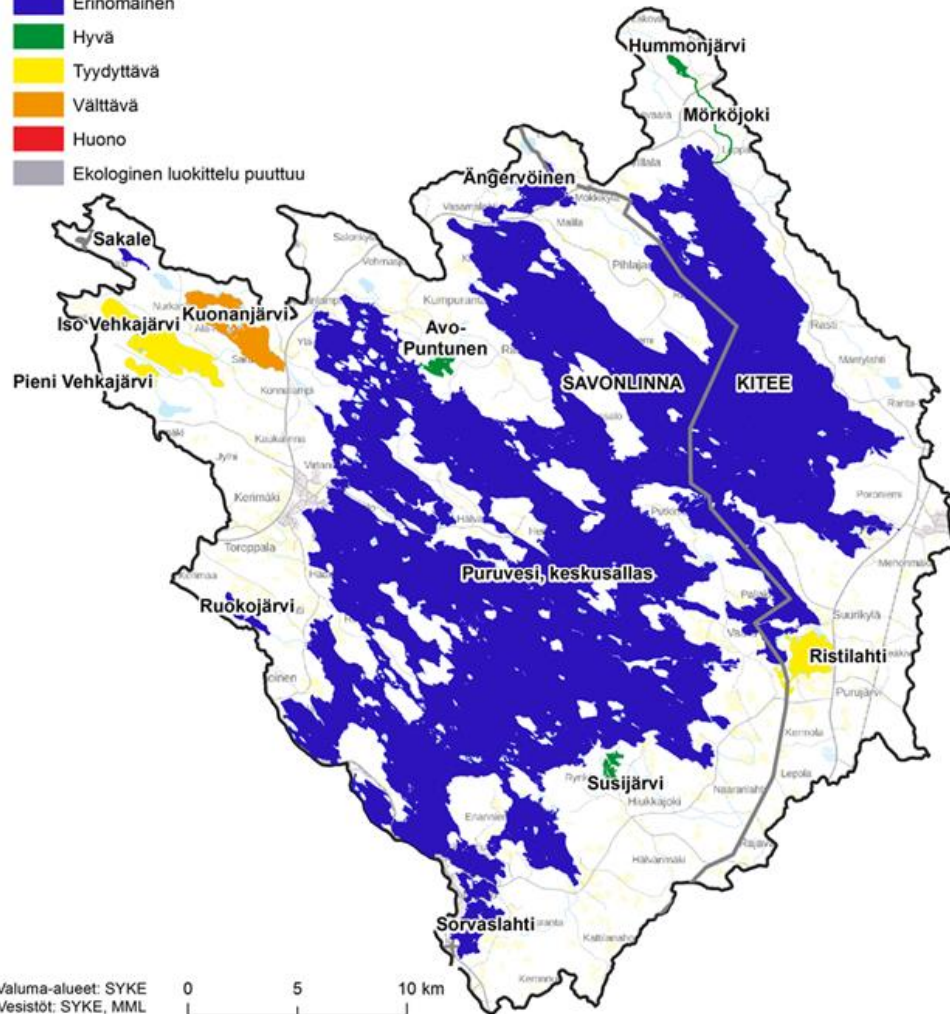

Ympäristöministeriö
Miljöministeriet
Ministry of the Environment

Vesien tila = ekologinen tila + veden laatu

Pintavesien ekologinen tila 2019

- Erinomainen
- Hyvä
- Tyydyttävä
- Välttävä
- Huono
- Ekologinen luokittelu puuttuu

Vesistöjen ekologisen tilan luokittelussa tarkastelun kohteena ovat ensisijaisesti biologiset laatutekijät (eliöstö). Mitä vähäisempi ihmisen vaikutus on eliöstöön, sitä parempi on vesistön ekologinen laatu.

Puruveden seurantaohjelma vuosille 2023-2026 valmistumassa. Tavoitteena monipuolinen ja ajantasainen analytiikka After Life –hengessä.

	Joet	Järvet	Rannikkovedet
Kasviplankton		✓	✓
Vesikasvit		✓	✓
Piilevät	✓	✓	
Pohjaeläimet	✓	✓	✓
Kalat	✓	✓	
Fysikaalis-kemialliset tekijät	✓	✓	✓
Hydrologis-morfologiset tekijät	✓	✓	✓

Ekologisen tilan perusteella pintavedet jaetaan viiteen tilaluokkaan ja ne merkitään oheisin värikodein.

● Erinomainen |
 ● Hyvä |
 ● Tyydyttävä |
 ● Välttävä |
 ● Huono